

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 7. 2010, č. j. 1666/10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 7. 2012, č. j. 10 A 91/2012 - 200,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce se podáním ze dne 30. 7. 2010 adresovaným Krajskému soudu v Brně domáhal přezkumu rozhodnutí žalované České advokátní komory ze dne 2. 7. 2010, č. j. 1666/10, kterým žalovaná neurčila žalobci advokáta podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), neboť žalobce dle žalované nedostatečně specifikoval rozhodnutí správního soudu, proti kterému chce podat ústavní stížnost. Žalobce se dále domáhal toho, aby mu žalovaná uhradila všechny náklady skončeného řízení.

[2] Krajský soud v Brně rozhodl usnesením ze dne 27. 8. 2010, č. j. 30 A 74/2010 - 9, tak, že nárok žalobce na zaplacení „všech nákladů skončeného řízení“ vyloučil k samostatnému projednání a ve zbytku žalobu ze dne 30. 7. 2010 postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Proti tomu usnesení podal žalobce kasační stížnost; kasační stížnosti žalobce následně podal proti dalším rozhodnutím Krajského soudu v Brně, která byla vydána v souladu s tehdejší právní úpravou v průběhu řízení

ohledně odstranění vad předcházející kasační stížnosti. O těchto kasačních stížnostech bylo rozhodnuto rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143.

[3] Městský soud v Praze žalobce vyzval usnesením č. j. 10 A 91/2012 - 192 ze dne 7. 6. 2012 k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě 10 dnů od doručení předmětného usnesení. Podáním ze dne 25. 6. 2012 žalobce žádal o osvobození od soudních poplatků.

[4] Městský soud v Praze usnesením ze dne 10. 7. 2012, č. j. 10 A 91/2012 - 200, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. Městský soud uvedl, že žalobce splňuje první podmínku pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť z žalobcem předložených listin je mu zřejmé, že žalobce je nemajetný; přesto mu osvobození od soudních poplatků nepřiznal, protože dospěl k závěru, že žalobce zneužívá institut osvobození od soudních poplatků k procesní aktivitě, která nesvědčí o jeho snaze dobrat se vyřešení sporné právní otázky, ani o tom, že by žalobce uznal předcházející rozhodnutí správních soudů, tudíž je jeho procesní aktivita předem odsouzena k neúspěchu. Městský soud poukázal na „typický“ průběh řízení před žalovanou, kdy žalobce nejprve žádá o určení advokáta, s podmínkami určení však nesouhlasí a odmítá s určeným advokátem spolupracovat více, než uzná sám za vhodné, žalovaná určení advokáta proto zruší. Proti rozhodnutím žalované směřuje vzápětí žaloba, které se žalobce věnuje „specifickým“ způsobem prostřednictvím návrhů na určení lhůty, návrhů týkajících se sídla žalované a oprav zřejmých nesprávností v rozhodnutí soudu. Žalobce opakovaně napadá místní příslušnost Městského soudu v Praze a zpochybňuje doručení písemností navzdory tomu, že je následně obdržel. Městský soud proto dospěl k závěru, že žalobci nejde o věc samu a hájení jeho práv, ale o úsilí o jakousi formální procesní čistotu, k jejímuž nastolení žalobce využívá jakýchkoli procesních prostředků, což je dle městského soudu v rozporu se smyslem soudního řízení; a o samotné vedení sporu s ustoupením původního smyslu vedení pře. Městský soud poukázal na předmětné řízení, kdy žalobce podal žalobu u místně nepříslušného Krajského soudu v Brně, ačkoli byl v minulosti opakovaně správními soudy poučen o tom, že místně příslušným soudem je v případě žalob proti žalované Městský soud v Praze. Proti usnesení o postoupení věci podal žalobce kasační stížnost, přičemž v průběhu řízení o této kasační stížnosti zpochybňoval celkem 12 kasačními stížnostmi veškeré dílčí úkony Krajského soudu v Brně. Ačkoli žaloba je obsažena na jednom listu papíru, městský soud poukazuje na to, že v době postoupení této věci příslušnému soudu má spis již 190 listů. Od podání žaloby proto v důsledku nejrůznějších procesních obstrukcí žalobce uplynuly téměř 2 roky, než mohl být spis předán místně příslušnému soudu. Důvod pro odklon od stávajícího přístupu, kdy byl žalobce osvobozován od soudních poplatků, městský soud shledal ve stoupajícím počtu řízení iniciovaných žalobcem a zejm. v samoučelném charakteru a postupu žalobce v těchto sporech.

II. Kasační stížnost

[5] Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 7. 2012, č. j. 10 A 91/2012 - 200, žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil kasační stížností ze dne 31. 7. 2012, ve které tvrdí, že městský soud o jeho žalobě nesprávně hovoří v minulém čase. Městský soud rovněž nelíčil ani jedno žalobní tvrzení. Stěžovatel poukazuje na rozhodovací praxi Nejvyššího

správního soudu, podle které zjevnou neúspěšnost nelze stanovit na základě neúspěšnosti jiných žalobních návrhů. Městský soud nemá hodnotit racionálnost jednotlivých úkonů stěžovatele před žalovanou a správními soudy. Přetížení městského soudu nelze klást k tíži stěžovatele. Stěžovatel je rovněž přesvědčen, že nemusí respektovat rozhodnutí správních soudů v jiné věci, natož je chápat, naopak zastává názor, že v dalších věcech mohou soudy postupovat jinak. Stěžovatel nikdy nepodal zjevně nepřipustné podání; i kdyby tomu tak bylo, tak dle stěžovatele nesmí mu být tato skutečnost kladena k tíži v jiném řízení. Nerozhoduje-li městský soud přednostně o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, vzniká stěžovateli právo podat návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Stěžovatel rovněž poukazuje na to, že vinnou městského soudu dochází k nesprávnému doručování a že má právo si na takovýto nesprávný postup stěžovat. Stěžovatel nebyl před srpnem 2010 opakovaně poučen o místní příslušnosti správních soudů ve sporech vůči žalované. Žádné rozhodnutí správního soudu dle stěžovatele nestanoví, že napadené rozhodnutí je v souladu se zákonem a že žaloba vůči němu je zjevně neúspěšná. Stěžovatel nesouhlasí s rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu, podle níž správní soud má hodnotit stěžovatele a jeho postup i v jiných řízeních při rozhodování o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Městský soud stěžovateli nevysvětlil, v čem nedošlo ke zkrácení práv žalované nebo zda došlo k vyřešení žádosti ve veřejném i individuálním zájmu. Stěžovatel tvrdí, že jediným kritériem pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků je míra úspěšnosti žaloby. Osvobození od soudních poplatků nadto nelze dle stěžovatele zneužít, neboť osvobození může být kdykoli v řízení odejmuto. Svůj postup stěžovatel nehodnotí jako samoučelný; k samoučelným návrhům nadto správní soud nemusí dle stěžovatele přihlížet. Stěžovatel dále poukazuje na to, že má s vedením sporu další podstatné náklady. Stěžovatel se rovněž pozastavuje nad objemností předmětného spisu. Na závěr stěžovatel uvádí, že městský soud jej nesprávně poučil o možnosti podat kasační stížnost, která však podle jeho názoru není přípustná, z důvodu nespravedlivosti procesu před městským soudem a poučení obsaženého v usnesení městského soudu však požaduje zásah Nejvyššího správního soudu.

[6] Vyjádření žalované nebylo vyžadováno s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, tudíž se z povahy věci týká výlučně právní sféry stěžovatele - srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009 - 144.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou (ustanovení § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)), opírá se o důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s., byla podána včas v souladu s ustanovením § 106 odst. 2 s. ř. s. a není nepřipustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[8] Na okraj pak Nejvyšší správní soud ještě uvádí, že stěžovatelův názor o nepřipustnosti kasační stížnosti proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků je nesprávný. Soud zde odkazuje na svou rozhodovací praxi (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 As 40/2004 - 97, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle které rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků nelze podřadit pod rozhodnutí podle ustanovení § 104

odst. 3 písm. b) s. ř. s. (rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení), neboť tímto rozhodnutím se rozhoduje o podstatném procesním právu účastníka řízení. Stěžovatel byl o přípustnosti kasační stížnosti opakovaně a řádně poučován, svého práva podat kasační stížnost ostatně hojně využívá (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, z poslední doby rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143), ačkoli tvrdí, že kasační stížnost proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků není přípustná.

[9] Nejvyšší správní soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37).

[10] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a důvody kasační stížnosti. Námitkami kasační stížnosti se bude zdejší soud zabývat v pořadí, v jakém byly uvedeny v rekapitulační části tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neoznačil, pod které důvody ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s. podřazuje své kasační námitky, zdejší soud je posoudí podle jejich obsahu (srov. usnesení zdejšího soudu č. j. 1 As 7/2004 - 47, ze dne 18. 3. 2004). Stěžovatelovu kasační argumentaci Nejvyšší správní soud podřazuje pod kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatel dovozuje nezákonnost rozhodnutí Městského soudu v Praze o nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

[11] Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

[12] Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení Městského soudu v Praze podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Vedly ho k tomu následující úvahy:

[13] Uvedení minulého času v odůvodnění napadeného usnesení nemá podle názoru Nejvyššího správního soudu jakýkoli vliv na zákonnost a správnost rozhodnutí správního soudu. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že je zcela irrelevantní, jaký čas používají správní soudy v odůvodnění svých rozhodnutí, pokud je z rozhodnutí zřejmé, jaké věci se týká a jaký názor správní soud na danou věc zaujal - obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22.

[14] V napadeném usnesení městský soud neměl za povinnost líčit jednotlivá žalobní tvrzení, neboť řešil procesní otázku ohledně přiznání osvobození od soudních poplatků.

Bližší popsání žalobní argumentace pro posouzení této procení otázky by nepřineslo ničeho podstatného, zvláště za situace, kdy městský soud se vyčerpávajícím způsobem zabýval osobou stěžovatele a jeho postupem v soudních řízeních, který považoval za zneužití institutu osvobození od soudních poplatků.

[15] Tvrdí-li stěžovatel, že městský soud nemůže odkazovat na rozhodnutí v jiných věcech a že Nejvyšší správní soud nemá přihlížet ke svým rozhodnutím týkajícím se stěžovatele, Nejvyšší správní soud konstatuje, že soud je vázán svou rozhodovací praxí - ve vztahu k Nejvyššímu správnímu soudu srov. ustanovení § 17 odst. 1 s. ř. s., podle kterého se musí věc předložit rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, pokud senát Nejvyššího správního soudu dojde k právnímu názoru odlišnému od právního názoru dříve zaujatého Nejvyšším správním soudem. Vázanost judikaturou (ustálenou rozhodovací praxí) však není absolutní, tj. soud se může od ní odchýlit, ovšem pouze za situace, kdy toto náležitě odůvodní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008 - 77). Městský soud v předmětné věci odklon od dřívějšího přístupu ke stěžovateli vysvětlil a Nejvyšší správní soud tomuto nemůže nic vytknout. Z povahy věci posouzení toho, zda stěžovatel zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků k další procesní aktivitě, bylo navíc podle názoru Nejvyššího správního soudu možné pouze tehdy, kdy stěžovateli bylo v minulosti osvobození od soudních poplatků městským soudem přiznáváno. Tím, že správní soudy rozhodují v obdobných věcech, zejm. stěžovatelových, stejně, naplňují podle názoru Nejvyššího správního soudu zásadu rovnosti a legitimního očekávání.

[16] Nejvyšší správní soud rovněž nemůže v tomto směru přehlédnout nekonzistentnost argumentace stěžovatele, který na jednu stranu judikaturu správních soudů odmítá, v jiných případech, které jsou podle jeho názoru v jeho prospěch, se ji naopak důrazně dovolává (srov. bod 3 kasační stížnosti). Takovýto přístup Nejvyššímu správnímu soudu dokládá účelovost postupu stěžovatele, který si „vybírá“ jen to, o čem si myslí, že je za dané procesní situace v jeho prospěch.

[17] Nejvyšší správní soud rovněž nesouhlasí s odkazem stěžovatele na rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 11. 2011, č. j. 2 As 110/2011 - 41, neboť zde bylo rozhodnutí městského soudu ohledně nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli zrušeno z důvodu nedostatečného odůvodnění rozhodnutí městského soudu ohledně postupu stěžovatele v dané věci. V nyní posuzovaném případě je však situace jiná, neboť městský soud se podle závěru Nejvyššího správního soudu dostatečně zabýval postupem stěžovatele v dané věci, když popsal způsob, kdy stěžovatel podával řadu kasačních stížností i proti rozhodnutím, jimiž bylo stěžovateli vyhověno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, výrok VI. a jeho odůvodnění); Nejvyšší správní soud o dané věci mohl rozhodnout teprve po uplynutí přibližně roku a půl od podání první kasační stížnosti v důsledku postupu stěžovatele, který vůči jakémukoli úkonu Krajského soudu v Brně brojil dalšími podáními, tudíž výsledné rozhodnutí obsahuje celkem 17 výroků.

[18] K údajně neoprávněnému posuzování stěžovatelových kroků v jiných řízeních před městským soudem, Nejvyšším správním soudem, ve správních řízeních před žalovanou, k nesprávnému výkladu ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. ve vztahu ke zjevné neúspěšnosti

jako jediného kritéria pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků, nemajetnosti stěžovatele Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 As 14/2012 - 14, podle něhož „Nejvyšší správní soud naopak souhlasí s argumentací městského soudu, který popsal postup, jakým způsobem stěžovatel brání svá práva. Se stěžovatelem je nutno souhlasit v tom, že má právo bránit se krokům správního orgánu, resp. správního soudu. Ale tato obrana práv musí být podle názoru Nejvyššího správního soudu smysluplná v tom směru, aby byla efektivní a sloužila k racionální změně jeho právní sféry. Pokud stěžovatel brojí proti jakémukoli úkonu žalované nebo správního soudu, ačkoli mu tímto úkonem bylo materiálně vyhověno (bez ohledu na to, že i proti takovému rozhodnutí mu formálně svědčí právo podat správní žalobu, resp. kasační stížnost), nelze hovořit o efektivitě a smysluplnosti počínání stěžovatele v řízení před žalovanou nebo před správním soudem. Jinými slovy Nejvyšší správní soud nepovažuje za správný takový postup, který volí stěžovatel, když proti jakémukoli úkonu brojí návrhy na zahájení řízení, resp. kasační stížností, s argumentací, že tak naplňuje své ústavní právo přístupu k soudu a právo domáhat se přezkumu úkonu správního orgánu. Soudní přezkum a řízení o kasační stížnosti nemá sloužit podle závěru Nejvyššího správního soudu k tomu, aby si účastník řízení „ověřoval správnost“ rozhodnutí správního orgánu, resp. správního soudu, ale k účinnému domáhání se obrany před nezákonným rozhodnutím správního orgánu, resp. správního soudu, a k nápravě takového stavu. Postup stěžovatele, kterým se domáhá „ověřování správnosti“ lze doložit i na předmětné žalobě ze dne 26. 4. 2010 směřující proti druhému rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2010, č. j. 1030/10. Tímto rozhodnutí žalovaná nezprostila určeného advokáta jeho povinností vyplývajících z předchozího rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2010, č. j. 799/10 (žalobně též napadeného), tudíž toto rozhodnutí se nemohlo jakýmkoli způsobem negativně projevit na právní sféře stěžovatele, protože pouze potvrdilo stav nastolený předcházejícím rozhodnutím žalované ze dne 29. 3. 2010, č. j. 799/10, o určení advokáta. Efektivní a smysluplnou obranu veřejných subjektivních práv podle Nejvyššího správního soudu nepředstavuje postup stěžovatele, který po žalované požaduje určení advokáta pro zastupování v řízení (většinou pro řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem), proti vyhovujícímu rozhodnutí žalované podává žalobu, přičemž vůči jakémukoli rozhodnutí správního soudu brojí opravnými prostředky (různě stěžovatelem označenými). Proti rozhodnutím Nejvyššího správního soudu následně podává ústavní stížnost k Ústavnímu soudu, přičemž k zastupování v řízení žádá žalovanou o určení advokáta. I proti tomuto určení dalšího advokáta brojí žalobce další žalobou ke správnímu soudu. Toto „řetězení“ správních a soudních řízení lze dokumentovat na následujícím případě. Rozhodnutím žalované ze dne 6. 3. 2008, č. j. 519/08, byl stěžovateli určen advokát. Proti tomuto rozhodnutí žalované brojil žalobou ze dne 7. 4. 2008. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2009, č. j. 10 Ca 186/2009 - 62, nebylo žalobci přiznáno osvobození od soudních poplatků. Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze brojil stěžovatel kasační stížností, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2009, č. j. 3 Ads 108/2009 - 82. Proti tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu podal stěžovatel ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 12. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 656/10. K zastupování v řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem stěžovatel žádal žalovanou o určení advokáta. Rozhodnutím ze dne 10. 3. 2010, č. j. 611/10, žalovaná určila stěžovateli advokáta JUDr. Ing. Jana Kotila. Následným rozhodnutím ze dne 6. 4. 2010, č. j. 900/10 toto určení žalovaná zrušila. Obě rozhodnutí stěžovatel napadl dalšími správními žalobami – věci jsou zapsány nyní u Městského soudu v Praze pod spisovými značkami 7 A 74/2010, 7 A 130/2011. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2011, č. j. 7 A 130/2011 - 70, je napadeno další kasační stížností stěžovatele ze dne 5. 12. 2011, věc je vedena před zdejším soudem pod sp. zn. 2 As 26/2012.

Účelovost postupu stěžovatele v řízeních před krajským soudem dokládá i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, v rámci kterého byl popsán přístup stěžovatele, jenž napadal i usnesení Krajského soudu v Brně, jímž byl stěžovatel osvobozen od soudních poplatků s argumentací (stěžovatel v dané věci podal celkem pět kasačních stížností proti 9 rozhodnutím krajského soudu), že o osvobození od soudních poplatků v daném řízení v minulosti nepožádal, ačkoli dalším podáním osvobození od soudních poplatků sám požadoval. Nejvyššímu správnímu soudu z jeho rozhodovací činnosti ve vztahu ke stěžovateli a Krajskému soudu v Brně je přitom známo, že stěžovatel v jiných řízeních brojl proti tomu, aby byl vyzván k úhradě soudních poplatků, ačkoli předtím v jiných řízeních dokládal různá podání o své špatné majetkové situaci, na základě nichž by mu mělo být podle jeho názoru přiznáváno osvobození od soudních poplatků automaticky bez toho, aby pro každé řízení musel svou majetkovou situaci dokládat. Poukazuje-li stěžovatel v rámci kasační stížnosti na vady doručování, proti kterým má právo se bránit, nemůže ani s tímto Nejvyšší správní soud souhlasit. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatel s doručováním správními soudy nesouhlasí a podává námitky neúčinnosti doručení, které jsou krajskými soudy shledány jako nedůvodné, proti čemuž stěžovatel brojí dalšími kasačními stížnostmi, které jsou nepřijatelné - srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, č. j. 6 Ads 68/2011 - 48. Např. v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2011, č. j. 5 A 294/2011 - 42 (jímž rovněž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození do soudních poplatků a proti němuž stěžovatel také brojil kasační stížností, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 As 10/2012 - 16) bylo popsáno, že stěžovatel trvá na nesprávnosti doručení písemnosti, ačkoli ta mu byla následně doručena správně. Nejvyšší správní soud stěžovateli neupírá možnost bránit se proti nesprávnému doručování, obranu stěžovatele však neshledává účelnou a smysluplnou v případě, kdy mu zaslanka byla následně správně doručena, jak ostatně připouští stěžovatel ve své argumentaci v podání ze dne 30. 12. 2011. Totožnou argumentaci zaujímá Nejvyšší správní soud ke stanovisku stěžovatele o tom, že může požadovat nařízení jednání, na které se potom z důvodu své majetkové situace nedostaví, přičemž žádá o ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že stěžovateli svědčí právo účasti na jednání soudu a že mu svědčí právo souhlasit s tím, aby bylo od jednání soudu upuštěno. Ani toto právo však nelze chápat pouze formálně bez ohledu na okolnosti případu. Účastník řízení, kterému tato práva náleží, musí podle názoru Nejvyššího správního soudu uvážít, jestli bude na jednání trvat a v tom případě se ho i účastnit, anebo nikoli. Pokud však stěžovatel trvá na nařízení jednání, ačkoli již při podání své žádosti ví, že se jednání nebude z důvodu své nemajetnosti účastnit, nesvědčí to ve smyslu výše uvedeného o smysluplném uplatňování tohoto práva. Stejný závěr Nejvyšší správní soud zaujímá i ve vztahu ke stěžovatelovým opakovaným návrhům na určení lhůty k provedení procesního úkonu, neboť stěžovatel tento institut zneužívá k tomu, aby o jeho věci a různých návrzích bylo přednostně rozhodováno bez ohledu na to, zda v řízení skutečně k nějakému průtahu došlo či nikoli.“

[19] V rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Ads 77/2011 - 34, Nejvyšší správní soud dále uvedl, že „Městský soud v Praze se správným a korektním způsobem zabýval osobou stěžovatele a jeho procesní činností v předmětném řízení i v dalších řízeních vedených před tímto soudem. Pokud by se soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí osobou stěžovatele a jeho procesní aktivitou nezaobíral, nemohl by jeho žádost o osvobození od soudních poplatků vůbec posoudit.... Uvedl-li městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí, že stěžovatel podává také žaloby proti rozhodnutím žalované, kterým bylo jeho žádostem vyhověno a advokát určen,

přičemž podle soudu *de facto* polemizuje se stanovenými podmínkami vyplývajícími ze zákona, byl tento postup Městského soudu v Praze na místě, neboť pouze obecně (bez vztahu ke konkrétní věci a bez konstatování správnosti a zákonnosti jednotlivých rozhodnutí žalované) charakterizoval procesní postup stěžovatele za účelem posouzení, zda stěžovatel postupuje jím zvoleným procesním způsobem z určitého, relevantního a ospravedlnitelného důvodu, nebo zda jen účelově vede „spory pro samotné spory“, jejichž vedení je mu umožněno prostřednictvím přiznávání osvobození od soudních poplatků... Tvrdí-li stěžovatel, že soud nepřihlédl k tomu, že mezi jeho náklady patří i prostředky vynaložené na samotnou komunikaci se soudem, které jsou pro osobu v hmotné nouzi značné, musí Nejvyšší správní soud poukázat na to, že Městský soud v Praze nepřiznal osvobození od soudních poplatků z důvodu, že by stěžovatel nedoložil svou nemajetnost, ale pro svévolné uplatňování práv, které ústí v zjevnou neúspěšnost návrhu... Komunikace se soudem proto může pro stěžovatele představovat značnou finanční zátěž. Jak je však Nejvyššímu správnímu soudu z jeho činnosti známo (evidenční systém Nejvyššího správního soudu vykazuje od roku 2006 celkem 213 stěžovatelových kauz), stěžovatel si komunikaci se správními soudy „usnadňuje“ zasíláním „souborných podání“, kdy do jedné obálky dá desítky různých podání vztahující se k různým řízením, často navíc fakticky adresovaným i jiným soudům (učinil tak i v posuzované věci, kdy kasační stížnost proti usnesení městského soudu byla vložena do jedné obálky spolu s třiceti jinými podáními). Jeho majetková situace mu tedy nebrání komunikovat se správními soudy, potažmo s jinými orgány veřejné moci, z tohoto důvodu není vyloučen z přístupu k soudům... Jak městský soud uvedl u odůvodnění napadeného rozhodnutí - a Nejvyšší správní soud nemá jakýkoli důvod se od jeho závěrů odchýlit - stěžovatel nemá dostatek finančních prostředků... Při rozhodování o přiznání či nepřiznání osvobození od soudních poplatků však Městský soud v Praze správně přihlížel k dalším okolnostem případu, nejen k majetkové situaci stěžovatele... Mají-li soudní poplatky zajistit výše uvedenou regulační funkci, musí soudy kromě majetkové situace účastníka řízení zohlednit i další okolnosti případu, např. v podobě procesního postupu daného účastníka v předmětném řízení, případně v dalších jím vedených řízeních před tímto soudem. Jak bylo shora uvedeno, Nejvyšší správní soud již vyslovil, že součástí posouzení specifických okolností žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuálních poměrů žadatele je také úvaha, zda tento neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem (srov. shora citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91). Jakýkoli jiný závěr by byl v rozporu s účelem tohoto institutu, jenž primárně brání tomu, aby účastník řízení mohl pouze pro svou nepříznivou majetkovou situaci uplatňovat své právo u soudu i za okolností, jež svědčí o svévoli či šikanóznímu výkonu práva anebo ústícím do neúspěšnosti návrhu...“ Proti tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu podal stěžovatel ústavní stížnost, jež byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. I. ÚS 3034/11.

[20] Nejvyšší správní soud přitom v rozsudku ze dne 17. 1. 2012, č. j. 2 As 138/2011 - 27 (jehož účastníkem byl rovněž stěžovatel), dále uvedl, že „nemohl ani přehlédnout, že v dané věci stěžovatel žalobou brojí proti rozhodnutí České advokátní komory, kterým se mu určuje advokát k poskytování právní služby. Podobného rázu jsou i jiné spory stěžovatele projednávané Nejvyšším správním soudem i soudy krajskými. Tyto spory přitom nejsou takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímě, stěžovatelova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na

vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, dostupné na www.nssoud.cz). Takovou povahu však předmětný spor nemá.“

[21] Od této argumentace Nejvyšší správní soud nemá důvodu odchytil se ani v posuzované věci, protože je přílehlavá i pro kasační stížnost ze dne 31. 7. 2012.

[22] Ačkoli ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. sice hovoří o tom (jak správně upozorňuje stěžovatel), že osvobození od soudních poplatků nelze přiznat v případě zjevně neúspěšných návrhů, stěžovatel však přehlíží, že judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66) vztahující se k stěžovateli stanovila, že je na místě pečlivě zvažovat otázku charakteru a množství jím vedených sporů, neboť osoby nemající dostatek finančních prostředků nemají institut osvobození od soudních poplatků zneužívat k vedení sporů dle své libosti. Pokud tedy určitá osoba vede desítky až stovky různých sporů, které se nedotýkají podstatných okolností její životní sféry, protože se ani nepřímě netýkají jejího majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, ale vyvěrají z jejího abnormálně zvýšeného zájmu o fungování veřejných institucí, je na místě, aby taková osoba nesla náklady takového řízení v podobě povinnosti platit soudní poplatek. Otázkou úspěšnosti, či zjevné neúspěšnosti návrhu, čehož se stěžovatel dovolává ve své kasační stížnosti, se proto městský soud v souladu s výše uvedeným nemusel zabývat, přičemž v posuzovaném případě ve vztahu ke stěžovateli dospěl ke správným závěrům.

[23] Argumentaci stěžovatele dovolávající se možnosti odejmutí osvobození od soudních poplatků podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud neshledává důvodnou. Jak Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, je při rozhodování o otázce přiznání osvobození na místě zabývat se tím, zdali žadatel neuplatňuje svá práva šikanózním způsobem. Tuto otázku přitom může správní soud zodpovědět už při „prvním“ rozhodování o přiznání osvobození od soudních poplatků; správní soudy proto automaticky nemusejí stěžovateli přiznávat osvobození od soudních poplatků s tím, že v budoucnosti mu lze toto osvobození případně i odebrat, pokud již při „prvním“ rozhodování mohou dostatečným způsobem popsat to, že žadatel svých procesních práv zneužívá.

[24] Tvrzení stěžovatele, že před srpnem 2010 nebyl poučen o příslušnosti správních soudů ohledně žalob vůči žalované, podle názoru Nejvyššího správního soudu přehlíží skutečnost, že městský soud stěžovateli nevytýkal pouze samotné podání kasační stížnosti proti postoupení věci v roce 2010, ale to, že v důsledku řady dalších podání, o jejichž účelnosti a smysluplnosti lze pochybovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 15/2011 - 143 ze dne 15. 2. 2012, výrok VI. a jeho odůvodnění) se řízení o této kasační stížnosti neúměrně protáhlo a Nejvyšší správní soud musel v důsledku zcela nestandardního postupu stěžovatele rozhodovat 17 výroky.

[25] Jak Nejvyšší správní soud v případě stěžovatele uvedl již v rozsudku ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, plní soudní poplatky rovněž i regulační funkci v tom smyslu, že mají omezit podávání neuvážených či svévolných (šikanózních) návrhů. Nepřiznáním osvobození od soudních poplatků není proto stěžovateli upíráno právo na přístup k soudu v případě sporů vůči žalované, rovněž tím není zpochybňována jeho aktivní legitimace (neboť ta by byla řešena v usnesení o odmítnutí návrhu podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.), ale je pouze vysloveno, že pokud stěžovatel hodlá užívat svého práva na přístup k soudu takovým způsobem, že brojí všemi možnými prostředky proti jakémukoli úkonu správního orgánu bez ohledu na to, aby zvážil smysluplnost a důvodnost svého počínání, je na místě trvat na tom, aby se podílel na úhradě nákladů spojených s vedením takového sporu, které musí být státem vynaloženy, prostřednictvím hrazení soudních poplatků.

[26] Brání-li se stěžovatel v neposlední řadě tím, že k samoučelným procesním návrhům není správní soud povinen přihlížet, není Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, ke kterým dle stěžovatele „samoučelným“ procesním návrhům by správní soudy neměly přihlížet, zvláště když prakticky vůči jakémukoli úkonu krajského soudu stěžovatel následně brojí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143). Stěžovatel na svých žalobách důrazně trvá a požaduje jejich věcné vyřízení bez ohledu na podmínky stanovené právním řádem České republiky, své jednotlivé žádosti o osvobození od soudních poplatků, návrhy na ustanovení zástupce či návrhy na vyslovení neúčinnosti doručení písemnosti často opakovaně urguje (jak je známo i Nejvyššímu správnímu soudu z jeho rozhodovací činnosti), a to i prostřednictvím podávání návrhů na určení lhůty podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů. Ke dni rozhodování Nejvyššího správního soudu je stěžovatel např. evidován jako navrhovatel v 39 věcech, v nichž se domáhal určení lhůty k provedení úkonu.

[27] Svévolné a šikanózní návrhy proto nelze odmítat, ani není možné k nim nepřihlížet, neboť nenaplnují ani jeden důvod pro odmítnutí stanovený s. ř. s., ani je nelze sankcionovat uložením pokuty dle ustanovení § 44 odst. 1 s. ř. s., ledaže by se jednalo o urážlivé podání či přednes, a protože o žalobě musí proběhnout příslušné řízení. Posouzení návrhů jako svévolných a šikanózních však může ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu představovat důvod pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků - srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91).

[28] Na okraj Nejvyšší správní soud uvádí, že si je vědom toho, že došlo k úpravě pravomoci správního soudu přiznat osvobození od soudních poplatků zákonem č. 303/2011 Sb., a to tak, že nyní mají správní soudy zásadně přiznávat částečné osvobození od soudních poplatků, úplné osvobození od soudních poplatků je možné pouze výjimečně ze zvlášť závažných důvodů, které musí být odůvodněny. Závěry, které městský soud uvedl v napadeném usnesení, však podle Nejvyššího správního soudu jsou plně použitelné i ve vztahu k otázce, zda stěžovateli lze přiznat částečné osvobození od soudních poplatků. A to s ohledem na to, že rozhodovat o částečném osvobození od soudního poplatku, jehož výše v nyní posuzovaném případě činí 2000 Kč (v souladu s čl. II. bod 1 zákona č. 218/2011 Sb.), by jakkoli ve vztahu ke stěžovateli nemohlo zpochybnit ten závěr, že z hlediska množství a charakteru jím vedených sporů, jež se netýkají podstatných okolností

stěžovatelovy životní sféry, je na místě, aby je stěžovatel vedl s plným vědomím celé výše soudních nákladů.

[29] Není proto naplněn stěžovatel uplatněný kasační stížnost podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[30] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení městského soudu v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[31] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.; stěžovatel nebyl ve věci procesně úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá, žalované pak podle obsahu soudního spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. září 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu